

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان دامپزشکی کشور

جمهوری اسلامی ایران
بسمه تعالی

شماره: ۹۰/۴۲/۶۸۵۶۹
تاریخ: ۹۰/۱۰/۱۹
پیوست:

10/12/2011 18:43

اداره کل دامپزشکی استان

موضوع نامه: " شیوه نامه تشخیص و اعمال ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای در کانون بیماریهای واگیردار طیور "

سلام علیکم ،

با صلوات بر محمد و آل محمد(ص) و با احترام

به پیوست یک جلد «شیوه نامه تشخیص و اعمال ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای در کانون بیماریهای واگیردار طیور» که توسط دفتر بهداشت و مبارزه با بیماریهای طیور، زنبور عسل و کرم ابریشم تدوین گردیده است جهت اطلاع و اقدام لازم ارسال می گردد.

سید محسن دستور

رئیس سازمان

۵-۱

نشانی: تهران خیابان ولیعصر(عج)، دوراهی یوسف آباد، ابتدای خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی
صندوق پستی ۱۴۱۵۵/۶۳۴۹ تلفن: ۳-۸۸۹۵۳۴۰۰ دورتویس: ۸۸۹۵۷۲۵۲-۸۸۹۶۲۳۹۲

WWW.IVO.ORG.IR

#0585 P.005/028

بسمه تعالی

سازمان دامپزشکی کشور

دفتر بهداشت و مبارزه با بیماریهای طیور
زنبور عسل و کرم ابریشم

شیوه نامه تشخیص و اعمال ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای
در کانون بیماریهای واگیردار طیور

فهرست

- اعضاء کمیته فنی

۱- مقدمه

۲- تعاریف

۳- مراحل انجام کار

۳-۱- گزارش بیماری

۳-۲- بازدید دامپزشکی

۳-۳- اعلام کانون بودن واحد مشکوک و تصمیم گیری در مورد آینده گله

۳-۴- اقدامات قرنطینه ای

۳-۵- معدوم سازی گله

۳-۶- تهیه گزارش نهایی

۳-۷- تایید گزارش تلفات گله در شرایط عدم حذف کانون

۳-۸- محدودیت در جوجه ریزی

۳-۹- صدور مجوز جوجه

۳-۱۰- جوجه ریزی در کانون آلوده

۳-۱۱- اطلاع رسانی

۳-۱۲- شرایط خاص

با تقدیر و تشکر از همکاری :

اعضاء کمیته فنی :
دکتر رامین اکبریان
دکتر سعید چرخکار
دکتر سید مهدی طباطبایی
دکتر سعید امیرحاجلو
دکتر فرشاد زین العابدین طهرانی
دکتر سید علی غفوری

مشورت دهندگان :

دکتر محسن مشکوه
دکتر بهزاد وارسته نژاد
دکتر سید محمود حاج اکبری
دکتر اکبر عبدالحسین زاده
دکتر مهدی رفیعی
مهندس رضا صفری اصل
مهندس محمد ابارشی
آقای داریوش سرحدی
دکتر قاسم رضاییان زاده
دکتر سعید کریمی
دکتر سید رضا مقدم دیانت

الف . مقدمه:

به منظور هماهنگی ، شفاف سازی و وحدت رویه و به استناد مواد ۵ و ۶ قانون سازمان دامپزشکی کشور و در اجرای قانون الحاق یک تبصره به قانون بیمه کشاورزی مصوب ۸۴/۴/۵ مجلس شورای اسلامی و ماده ۴ آئین نامه چگونگی کنترل بهداشتی نقل و انتقال دام و آئین نامه اجرایی تبصره ۸ الحاقی به ماده واحده قانون بیمه کشاورزی مصوب ۸۴/۹/۶ هیئت وزیران ، ماده ۲۱ از آئین نامه اجرایی ماده ۱۰ و ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی و ماده ۱۴ قانون سازمان دامپزشکی کشور و نامه شماره ۱۰/۱۵۸۱/م مورخ ۹۰/۸/۱۳ ریاست محترم سازمان دامپزشکی کشور ، این دستورالعمل جهت اجرای آئین نامه اجرایی قانون مذکور به منظور حذف کانونهای آلوده و مبتلا به بیماریهای واگیر دار و قرنطینه ای تنظیم گردیده است .

ب . تعاریف :**۱ . ارزیاب خسارت :**

به دامپزشکی گفته می شود که از سوی صندوق بیمه کشاورزی معرفی و مورد تأیید اداره کل دامپزشکی استان قرار گرفته است.

۲ . کانون آلوده :

به واحد پرورشی انواع طیور که در اثر ابتلا به امراض واگیر دار حیوانی عمومی و یا قرنطینه ای ، آلودگی و تلفات شدید داشته و این امر رسماً توسط سازمان دامپزشکی کشور اعلام می گردد .

۳ . تلفات غیرعادی :

۳.۱ . منظور از تلفات غیرعادی زمانی است که براساس نوع پرورش ، تلفات گله بر اثر ابتلا ، به بیماری واگیردار و یا قرنطینه ای با روند صعودی همراه باشد.

۳.۲ . در مزارع پرورش مرغ گوشتی و پولت حداقل به میزان یک درصد تلفات روزانه و به مدت ۵ روز و با روند صعودی و مجموع تلفات در این دوره زمانی حداقل ده درصد جوجه ریزی کل باشد.

۳.۳ . در مزارع مرغ مادر و تخمگذار تجاری حداقل به میزان ۵/ درصد تلفات روزانه و به مدت ۳-۵ روز و با روند صعودی ادامه داشته باشند.

۴. بیماریهای واگیردار و قرنطینه ای :

به بیماریهایی اطلاق می شود که حداقل دارای دو یا همه شرایط ذیل باشند:

- خسارات اقتصادی
- سرعت بالای انتشار و سرایت بیماری
- مخاطرات بهداشت عمومی
- ایجاد محدودیت در تجارت بین المللی
- سیاست مبارزه ملی ، منطقه ای و جهانی

۵. پرورش دهنده :

شخصیت حقیقی یا حقوقی است که دارای مزرعه پرورش و نگهداری طیور بوده و جوجه های مورد نیاز خود را از تولیدکنندگان جوجه پیکروزه یا پالت به صورت بیمه شده خریداری نموده و دارای بیمه نامه معتبر میباشد.

۶. غرامت :

عبارت است از مبلغی که بابت جبران خسارت وارده بر اثر عوامل خطر تحت پوشش بیمه از سوی بیمه گر پرداخت میگردد.

۷. سامانه پایش و مراقبت بیماریهای طیور

عبارتنداز سیستم نرم افزاری پایش و مراقبت اپیدمیولوژیکی شامل جمع آوری منظم، مداوم ، سیستماتیک ، آنالیز و تفسیر داده های بیماریها در جمعیت طیور

۸. واحد اپیدمیولوژیک

به مجموعه ای از طیور و پرندگان که در موقعیت جغرافیایی تعریف شده (مانند روستا ، مرغداری ، بازار چه پرندگان زنده ، تالاب یا زیستگاه پرندگان وحشی) قرار دارند بطوریکه بین آنها تماس مستقیم برقرار و امکان انتقال بیماری بین آنها به سهولت میسر باشد.

ج. مراحل انجام کار:

۱. گزارش بیماری:

- ۱.۱. پرورش دهنده موظف است در صورت بروز تلفات و یا افت تولید غیرعادی ، حداکثر ظرف مدت ۴۸ ساعت موضوع را به شبکه دامپزشکی شهرستان و یا صندوق بیمه به طور کتبی و یا تلفنی اعلام نماید .
- ۱.۲. کلیه دامپزشکان بخش خصوصی موظف به گزارش بیماریهای واگیردار و قرنطینه ای طیور ظرف مدت ۲۴ ساعت به شبکه دامپزشکی شهرستان به طور کتبی و یا تلفنی می باشند.

۲. بازدید دامپزشکی:

- ۲.۱. پس از دریافت گزارش وقوع بیماری شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است حداکثر ظرف مدت ۲۴ ساعت از اعلام مرغدار نسبت به بازدید و بررسی تلفات و ثبت اطلاعات در سامانه پایش و مراقبت بیماریهای طیور اقدام نماید.
- ۲.۲. در موارد مشکوک به کانون بودن واحد که با تلفات غیرعادی همراه است شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است بلافاصله پس از نمونه برداری های لازم و ارزیابی اولیه ، واحد را کاملاً قرنطینه نماید(دستورالعمل مربوطه متعاقباً ارسال خواهد شد).
- ۲.۳. شبکه دامپزشکی شهرستان در صورت نیاز می تواند از ارزیابان خسارت در تمامی مراحل بازدید و بررسی بیماری استفاده نماید .
- ۲.۴. وظیفه ارزیابان خسارت انجام کلیه مراحل بازدید و بررسی اولیه تلفات و تشخیص اولیه بیماری براساس علائم بالینی ، یافته های کالبدگشایی و پیگیری لازم در اقدامات آزمایشگاهی بوده و میبایست گزارشی از اقدامات خود را به صورت روزانه به شبکه دامپزشکی شهرستان ارسال نمایند. ضمناً ارزیاب خسارت موظف است به صورت ماهانه گزارش تکمیلی خود را به شبکه دامپزشکی شهرستان ارائه نماید.
- ۲.۵. بدیهی است بررسی علت تلفات و تأیید نهایی تشخیص بیماری برعهده اداره کل دامپزشکی استان میباشد که متعاقباً به بانک کشاورزی و یا صندوق بیمه جهت بهره برداری اعلام میگردد.

۳. اقدامات قرنطینه ای

۳.۱. شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است در صورت مشاهده علائم بالینی و یافته های اپیدمیولوژیکی واحد را مشکوک تلقی نموده و نمونه های لازم (سرم، سوآب و بافت) مطابق با دستورالعمل نحوه نمونه برداری به شماره ۱۱۴-۴۲/۱-۵۰/۸۵-۱/۴۰ را اخذ و به آزمایشگاه اداره کل دامپزشکی استان و یا مرکز تشخیص و کنترل دارو و فرآورده های بیولوژیک و یا آزمایشگاه مجاز تعیین شده از سوی سازمان دامپزشکی کشور ارسال نماید.

۳.۲. واحد مشکوک تا مرحله تعیین تکلیف نهائی و تکمیل بررسیهای آزمایشگاهی و اپیدمیولوژیکی کاملاً قرنطینه بوده و ورود و خروج کلیه اقلام و افراد تحت تدابیر شدید بهداشتی خواهد بود.

۴. اعلام کانون بودن واحد مشکوک و تصمیم گیری در مورد آینده گله

در مواقع خاص و عدم تطبیق با شرایط ذکر شده مسئول اداره بهداشت طیور استان میتواند براساس شواهد اپیدمیولوژیکی و بررسی وضعیت منطقه با هماهنگی دفتر بهداشت و مبارزه با بیماریهای طیور سازمان نسبت به اعلام کانون و معدوم نمودن گله اقدام نماید.

۵. معدوم سازی گله

۵.۱. تصمیم گیری نهایی در خصوص حذف کانون آلوده به عهده اداره کل دامپزشکی استان خواهد بود.

۵.۲. در خصوص کانون آلوده آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان و یا سایر بیماریهای نوپدید و بازپدید تأیید نهایی بیماری و دستور حذف گله برعهده سازمان دامپزشکی کشور خواهد بود.

۵.۳. در مزارع مرغ مادر و تخمگذار تجاری که نتایج بررسی های بالینی، یافته های کالبدگشایی و آزمایشگاهی مؤید عدم وقوع آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان و سایر بیماریهای نوپدید و بازپدید بوده اند، کنافت تولید و یا تلفات غیرعادی در گله وجود دارد اداره کل دامپزشکی استان موظف است قبل از شروع معدوم سازی گله

- موضوع را به اطلاع دفتر بهداشت و مبارزه با بیماریهای طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم رسانده و پس از موافقت دفتر، اقدام لازم را در این خصوص به عمل آورد.
- ۵.۴. در مواقع خاص و عدم تطبیق با شرایط ذکر شده در بخش های قبل، اداره کل دامپزشکی استان می تواند براساس شواهد اپیدمیولوژیکی و بررسی وضعیت منطقه و با هماهنگی دفتر بهداشت و مبارزه با بیماریهای طیور سازمان نسبت به اعلام کانون و حذف گله اقدام نماید.
- ۵.۵. شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است پس از تأیید کانون آلوده، کلیه طیور موجود در واحد اپیدمیولوژیک را معدوم نماید.
- ۵.۶. صاحب و یا متصدیانی که واحد آنها کانون آلوده تشخیص داده شده است، موظف به همکاری با شبکه دامپزشکی شهرستان میباشند.
- ۵.۷. در صورت عدم همکاری پرورش دهنده شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است ضمن اخذ مجوز قضایی و با همکاری نیروی انتظامی نسبت به انجام اقدامات بهداشتی و قرنطینه ای و معدوم سازی اقدام و پرورش دهنده متخلف را به مراجع قضایی معرفی نماید.
- ۵.۸. شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است مطابق با بند د دستور العمل شماره ۱۱۲-۴۲/۱-۵۰/۸۲-۴۰-۱/۴۰ کانون آلوده را معدوم نماید.
- ۵.۹. غرامت مربوط به گله پس از تأیید اداره کل دامپزشکی استان از سوی صندوق بیمه پرداخت خواهد گردید.
- ۵.۱۰. هزینه های معدوم سازی و غرامت نهاده ها صرفاً در بیماریهای نوپدید و بازپدید و یا آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان به عهده سازمان دامپزشکی کشور بوده و در خصوص سایر بیماریها به عهده پرورش دهنده خواهد بود.

۶. تهیه گزارش نهایی

۶.۱. صورتجلسه معدوم سازی گله (کانون آلوده) و نهاده های معدومی باید توسط نماینده شبکه و ریاست شبکه دامپزشکی، مرغدار، نماینده صندوق بیمه شهرستان، نماینده مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان تایید و نهایتاً از سوی اداره کل دامپزشکی استان به صندوق بیمه کشاورزی استان به صورت رسمی ارسال گردد.

۶.۲. اداره کل دامپزشکی استان موظف است در خصوص واحدهای مشمول حذف کانون آلوده، اطلاعات مورد نیاز را از طریق سامانه پایش و مراقبت بیماریهای پرندگان و قرنطینه برای بررسی های اپیدمیولوژیک به سازمان دامپزشکی کشور ارسال نماید.

۷. تایید گزارش تلفات گله در شرایط عدم حذف کانون

۷.۱.۱. شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است پس از اخذ مدارک و مستندات بیماری و برنامه واکسیناسیون استانی و یا منطقه ای ارسال شده از سوی کارشناس طیور شبکه و یا ارزیاب خسارت نسبت به تشخیص و تایید نوع بیماری و اعلام به صندوق بیمه اقدام و یکی نسخه از اطلاعات فوق را به اداره کل دامپزشکی استان ارسال نماید.

محدودیت در جوجه ریزی

۷.۲. در کانون بیماری مشمول حذف گله :

۷.۲.۱. واحدهایی که در یک دوره کانون آلوده بوده و گله آنها معدوم گردیده، از ادامه فعالیت آنها به مدت ۴۲ روز از پایان عملیات پاکسازی، شستشو و ضد عفونی جلوگیری بعمل آید.

۷.۲.۲. واحدهایی که در دو دوره متوالی کانون آلوده بوده و گله آنها معدوم گردیده، از ادامه فعالیت آنها به مدت دو ماه از پایان عملیات پاکسازی، شستشو و ضد عفونی جلوگیری به عمل آید.

۷.۲.۳. واحدهایی که در سه دوره کانون آلوده بوده و گله آنها معدوم نگردیده، از ادامه فعالیت آنها به مدت ۳ ماه از پایان عملیات پاکسازی، شستشو و ضدعفونی جلوگیری بعمل آید.

۷.۲.۴. در صورت بروز کانون منجر به حذف گله با سابقه بیشتر از ۳ دوره، لازم است ضمن جلوگیری از جوجه ریزی مجدد مستندات مربوطه جهت بررسی نحوه ادامه فعالیت و یا جلوگیری از فعالیت دائمی واحد مذکور به دفتر بهداشت و مبارزه با بیماریهای طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم سازمان دامپزشکی کشور ارسال گردد.

۷.۳. در کانون بیماری مشمول عدم حذف گله :

۷.۳.۱. در صورتیکه براساس بررسیهای بعمل آمده توسط اداره کل دامپزشکی استان و مستندات آزمایشگاهی تلفات گله کمتر از شاخص های اعلام شده در بخش های قبلی بود، تأیید بیماری توسط شبکه دامپزشکی شهرستان به صندوق بیمه جهت پرداخت غرامت انجام میگردد. بدیهی است جوجه ریزی مجدد منوط به طی مراحل قانونی و انجام عملیات پاکسازی کامل واحد و رعایت فاصله جوجه ریزی به شرح ذیل خواهد بود.

۷.۳.۲. مرغدارانی که در یک دوره دارای آلودگی بوده ولی گله آنها معدوم نگردیده، از ادامه فعالیت آنها به مدت ۳۰ روز از پایان عملیات پاکسازی، شستشو و ضدعفونی جلوگیری بعمل آید.

۷.۳.۳. مرغدارانی که در دو دوره متوالی دارای آلودگی بوده و گله آنها معدوم نگردیده، از ادامه فعالیت آنها به مدت ۴۵ روز از پایان عملیات پاکسازی، شستشو و ضدعفونی جلوگیری بعمل آید.

۷.۳.۴. مرغدارانی که در سه دوره دارای آلودگی بوده و گله آنها معدوم نگردیده، از ادامه فعالیت آنها به مدت ۶۰ روز از پایان عملیات پاکسازی، شستشو و ضدعفونی جلوگیری بعمل آید.

۷.۳.۵. شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است مستندات مربوط به واحدهایی را که بیشتر از ۳ دوره به عنوان کانون بیماری شناسایی نموده ولیکن منجر به حذف گله نگردیده است را جهت بررسی نحوه ادامه فعالیت و یا جلوگیری از فعالیت دائمی واحد مذکور به دفتر بهداشت و مبارزه با بیماریهای طیور، زنبورعسل و کرم ابریشم سازمان دامپزشکی کشور ارسال نماید.

۸. صدور مجوز جوجه ریزی در کانون آلوده

۸.۱. در کانون های آلوده پس از معدوم سازی و امحاء کامل گله ، بستر و سایر لوازم بهداشتی و غیر قابل ضدعفونی و پس از پایان مراحل پاکسازی ، شستشو و ضدعفونی و انجام بازدید های بهداشتی و قرنطینه ای از واحد و با رعایت کامل ضوابط و مقررات بهداشتی و قرنطینه ای و مفاد این دستورالعمل میبایست شبکه دامپزشکی اقدام به صدور مجوز جوجه ریزی مجدد نماید.

۸.۲. در صورت عدم همکاری پرورش دهنده و اقدام به جوجه ریزی بدون اخذ مجوز ، شبکه دامپزشکی شهرستان موظف است ضمن اخذ مجوز قضایی و با همکاری نیروی انتظامی نسبت به انجام اقدامات بهداشتی و قرنطینه ای اقدام نماید و پرورش دهنده متخلف را به مراجع قضایی معرفی نماید.

۹. اطلاع رسانی

ادارات کل دامپزشکی استان ، موظفند ضمن هماهنگی با سازمان جهاد کشاورزی استان و صنایع و معادن بیمه استان مفاد این دستورالعمل را به نحو مقتضی به اطلاع پرورش دهندگان طیور ، تعاونی ها و یا اتحادیه های پرورش دهندگان استان و دامپزشکان بخش خصوصی برسانند و واحدهای مذکور نیز مکلفند موضوع را به شکل مناسب به اطلاع کلیه اعضای منعکس نمایند.

۱۰. شرایط خاص

ادارات کل دامپزشکی استانها ، موظفند کلیه موارد مرتبط با کانون بیماریهای طیور را که در این دستورالعمل به آنها اشاره نشده و یا مورد ابهام است را جهت هماهنگی و تصمیم گیری به دفتر بهداشت و مبارزه با بیماریهای طیور، زنیورعسل و کرم ابریشم گزارش نمایند.